

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ ІДІОСТИЛЮ ДЖ. ГРІНА В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНІВ “PAPER TOWNS” ТА “THE FAULT IN OUR STARS”)

Дойчик О. Я.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської філології
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника
oksana.doichuk@pnu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0002-7921-1868
Scopus Author ID: 57834116100*

Бендак Ю. О.

*магістр філології
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника
zozukyulia128@gmail.com
ORCID ID: 0009-0003-7804-6658*

Ключові слова: ідіостиль,
сленг, стратегії перекладу,
доместикація, форенізація,
тактики перекладу.

Стаття присвячена дослідженню особливостей відтворення ідіостилю Джона Гріна в українському перекладі. Проблема ідіостилю розглядається в контексті збереження особливостей індивідуальної творчої манери автора у перекладі. Матеріалом статті вибрано романи Джона Гріна Paper towns (2008) та The Fault in Our Stars (2012), а також переклади романів «Паперові міста» (2017) та «Винні зірки» (2017) українською мовою, здійснені Вірою Назаренко. Методологічною базою для практичного аналізу слугують положення сучасного перекладознавства щодо основних стратегій (Л. Венуті), які дозволяють адекватно перекласти художній твір (доместикація та форенізація), та тактик, якими перекладачі послуговуються для реалізації вибраної стратегії. У статті вибрано класифікацію тактик перекладу, запропоновану Ж. Віне та Ж. Дарбеньє та доповнену Е. Пімом. Метою статті є з'ясування особливостей індивідуального стилю Джона Гріна та відтворення їх у перекладі українською мовою. Однією з головних особливостей творчого стилю письменника є використання великої кількості сленгових одиниць у романах, оскільки їхньою цільовою аудиторією є підлітки. Предметом дослідження вибрано стратегії та тактики перекладу сленгових одиниць для відтворення підліткового соціолекту в україномовній версії романів. Дослідження виявило, що переважаючою стратегією перекладу була доместикація, для реалізації якої перекладачка послуговувалася здебільшого такими тактиками, як: модуляція, еквіваленція, узагальнення та культурна заміна. Це дало змогу не тільки зберегти підлітковий соціолект у перекладах, але й відтворити емотивний, експресивний та стилістичний колорит романів.

**SOLUTIONS AND STRATEGIES FOR PRESERVING JOHN GREEN'S
IDIOSTYLE IN UKRAINIAN TRANSLATION (BASED ON THE NOVELS
"PAPER TOWNS" AND "THE FAULT IN OUR STARS")**

Doichyk O. Ya.

*PhD in Philology, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Foreign Languages
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
oksana.doichyk@pnu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0002-7921-1868
Scopus Author ID: 57834116100*

Bendak Yu. O.

*Master in Philology
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
zozukyulia128@gmail.com
ORCID ID: 0009-0003-7804-6658*

Key words: *idiostyle, slang, translation strategies, domestication, foreignization, translation solutions.*

The article focuses on investigating the strategies and solutions for preserving John Green's idiostyle in the Ukrainian translation. The problem of idiostyle is discussed from the perspective of representing the individual creative manner of the author in the translation of works of fiction. The material for the analysis is John Green's novels "Paper towns" (2008) and "The Fault in Our Stars" (2012), as well as the Ukrainian translations of the novels «Паперові міста» (2017) and «Винні зірки» (2017) performed by Vira Nazarenko.

The methodology of the practical analysis is based on the contemporary theory of translation strategies (Vennuti), the choice of which influences the adequate translation of fiction (the foreignization and domestication strategies), as well as the translation solutions for implementing the selected strategy. In the article we employ the classification of the translation solutions, outlined by Vinay & Darbelnet and later complemented by Пум.

The objective of the present research is to discuss the main features of John Green's idiostyle and the strategies and solutions for preserving them in the Ukrainian translation. One of the distinctive characteristic features of the writer's individual style is the use of slang words, since the target readers of the novels are teenagers. The subject of the article is the strategies and solutions, selected by the translator in order to represent the teenagers' sociolect in the Ukrainian editions of the novels. The research has proved that the dominant translation strategy was domestication. In order to implement the selected strategy, to represent the teenagers' sociolect, and to render the emotive, expressive, and stylistic coloring of the novels, the translator mostly employed the following solutions: modulation, correspondence, generalization, and cultural correspondence.

Вступ

У сучасній науці ідіостиль автора художнього твору неодноразово ставав об'єктом дослідження різних дисциплін: у лінгвостилістиці він розглядається як система індивідуально-естетичного використання засобів словесного вираження (Ситченко, 2002; Сологуб, 2001); у соціолінгвістиці визначається у кореляції із такими суміжними соціолінгвістичними термінами, як:

ідіолект, етнолект, соціолект, гендерлект тощо, з урахуванням соціологічних характеристик мовця (Ставицька, 2009); у психолінгвістиці – як спосіб текстової реалізації емоційно-сміслових доміант автора з фокусом на ціннісні орієнтири (Папіш, 2021; Vokting, 1994); у когнітивній лінгвістиці та когнітивній поетиці – як сукупність ментальних і мовних структур художнього світу письменника, мовне втілення індивідуальної

ментальної сутності автора (Дойчик, 2012; Semino, 2007; Semino & Swindhurst, 1996).

У перекладознавстві проблема ідіостилу розглядається в контексті збереження особливостей індивідуальної творчої манери автора у перекладах, а також впливу індивідуального стилю перекладача на ідіостиль автора художнього твору (Іваницька, 2015; Науменко, 2009). Перекладач передає зміст твору, враховуючи екстралінгвальні та інтралінгвальні чинники, які вплинули на написання оригіналу твору, а також особливості індивідуального стилю автора. Саме до художнього твору необхідний надзвичайно особливий підхід з боку перекладача, оскільки часто в оригіналі твору оформлення тексту не є стандартним: у художньому творі часті випадки граматичних девіацій, оказіоналізмів, неологізмів, сленгових одиниць тощо.

Актуальність статті зумовлена потребою у дослідженні екстра- та інтралінгвальних особливостей, які впливають на становлення ідіостилу автора художнього твору. На часі також є дослідження тактик збереження особливостей творчої манери автора сучасної художньої прози у перекладі.

Метою статті є з'ясування особливостей індивідуального стилю Джона Гріна та відтворення їх у перекладі українською мовою. *Об'єктом* дослідження є лінгвістичні особливості ідіостилу Джона Гріна, зокрема, використання великої кількості сленгових одиниць у романах, цільовою аудиторією яких є підлітки. *Предметом* дослідження вибрано стратегії та тактики перекладу сленгових одиниць для відтворення підліткового соціолекту в україномовній версії романів.

Матеріали та методи

Матеріалом дослідження вибрано романи Джона Гріна *Paper towns* (2008) та *The Fault in Our Stars* (2012), а також переклади романів «Паперові міста» (2017) та «Винні зірки» (2017) українською мовою, здійснені Вірою Назаренко.

Вибір перекладацької стратегії стає вирішальним для адекватності художнього перекладу. Л. Венутті визначає стратегію як метод, який застосовує перекладач у процесі перекладу та на який впливають різні чинники: культурні, політичні та навіть економічні (Vennuti, 2008: 240). У більшості лінгвістичних досліджень виокремлюють дві полярні стратегії в теорії перекладу – доместикацію та форенізацію. Л. Венутті вперше використав термін «доместикація», який ще часто називають *стратегією одомашнення*, дослідник пояснює, що доместикація є своєрідною передачею тексту із наближенням до культури мови, на яку перекладається твір. Учений уперше використав і термін «форенізація» (*стратегія очуження*) та описав його як спосіб відтворення культурного

компонента оригінального тексту в перекладі на цільову мову (Vennuti, 2008: 251–252). Вчені стверджують, що перекладач відповідальний за прийняття рішень, яку стратегію вибрати, щоб досягнути максимум ефекту (Levy, 2000: 148–159). Однак і форенізація, і доместикація – стратегії, які мають певні плюси та мінуси. Вибравши одну зі стратегій перекладу, перекладач має визначитися з тактиками перекладу, які спрямовані на вирішення певного завдання. Т.П. Андрієнко пояснює тактику перекладу як системно організовану сукупність перекладацьких операцій (Андрієнко, 2016: 144). Тактика є визначальною у підборі смислових або формальних характеристик мовних одиниць, які підлягають відтворенню в переклад (Андрієнко, 2014: 15).

У статті спираємося на класифікацію тактик перекладу Ж. Віне та Ж. Дарбеньє (Vinay & Darbelnet, 1972), запропоновану у 1958 р., та доповнену Е. Пімом (Pym, 2009). Класифікація дослідників вміщує такі тактики, як: запозичення (*loan*), калькування (*calque*), дослівний переклад (*literal translation*), транспозиція (*transposition*), модуляція (*modulation*), еквіваленція (*correspondence*), адаптація (*adaptation*), а також такі «просодичні ефекти» (*prosodic effects*), як: ампліфікація або посилення (*amplification*), послаблення (*reduction*), експлікація (*explicitation*), імплікація (*implication*), узагальнення (*generalization*) та конкретизація (*particularization*) (Pym, 2009: 13–14).

Е. Пім вніс доповнення до класифікації Ж. Віне і Ж. Дарбеньє та конкретизував деякі тактики: копіювання (*copying*), зміна вираження (*expression change*), зміна змісту (*content change*) (Pym, 2009).

Результати

Для аналізу особливостей ідіостилу Джона Гріна ми вибрали два романи: «Паперові міста» (*Papers towns*) та «Винні зірки» (*The Fault in Our Stars*). Цільовою аудиторією романів є підлітки, оскільки це свого роду твори про буденне життя звичайних студентів, які навчаються, у вільний час шукають пригоди, кохають, а також намагаються зрозуміти та віднайти підвалини справжньої дружби, любові та переступають поріг у доросле життя. Оскільки романи націлені на підлітків, то і манера написання автора не тільки перенасичена різноманітними граматичними, лексичними та фонетичними структурами, але й відповідає нормам мовлення сучасної молоді. У статті ми зосередимо увагу на одному з аспектів ідіостилу Дж. Гріна, використанні сленгових одиниць для відтворення підліткового соціолекту та проаналізуємо вибрані перекладацькою тактики.

Головні герої роману *Paper Towns* – Марго та Квентін – підлітки, схильні до використання великої кількості сленгів та жаргонів, що є характеристикою їхнього віку та стилю життя.

Такі лексичні одиниці надзвичайно важко передати, зберігаючи їхню форму та зміст, тому перекладачка Віра Назаренко часто звертається до стратегії одомашнення у перекладі таких неоднозначних одиниць. Віра Назаренко не просто одомашнює сленгові одиниці чи жаргонізми, а робить їх ближчими саме до української культури, при цьому застосовує різноманітні тактики перекладу, а також демінутиви.

Розглянемо уривки з роману *Paper Towns*:

This morning some darling little ninth-grade honeybunny came up to me and asked me if I was Bloody Ben.	Сьогодні до мене підійшла якась гарнюня киця , на рік нас молодша, та й питає: «Ти той самий Кривавий Бен?».
“You know my big plan to ask a freshbunny to prom because they’re the only girls who don’t know the Bloody Ben story?”	«Я тобі казав про свій грандіозний план? Запросити когось із першокурсниць . З тих, хто не знає про «Кривавого Бена»».

Вище наведені приклади є індикатором того, що за основу перекладач взяла **стратегію доместикації**, наприклад: *honeybunny* не переклала як зайчик, зайка, адже це слово загальне, а *гарнюня киця* – більш специфічне, але вужче значення за своєю природою, в такому випадку може розглядатися як гіпонім лексичної одиниці *sweetheart*, яка своєю чергою є гіперонімом. Тут можемо простежити застосування **тактики модуляції**, оскільки значення співвіднесених слів *honey / bunny*, а в українському перекладі *гарнюня / киця* мають причинно-наслідкові зв’язки.

Така ж сама ситуація із словом *freshbunny*, тут перекладачка врахувала найтонші аспекти, тим самим зберігаючи тон твору. Мусимо врахувати те, що це слово є **авторським неологізмом**, оскільки його немає у жодному словнику, а тільки трапляється у самому романі та на одному із форумів, де уточнювали значення цієї лексичної одиниці в романі. Оскільки *freshbunny* передано на українську як *першокурсниця*, то безумовно перекладачка використала **тактику узагальнення та адаптації**. Адже слово *першокурсниця* можна розглядати як гіперонім до англійського варіанту *freshbunny*. Ба більше, перекладачці не вдалось зберегти конотаційний рівень двох сленгових одиниць, адже *першокурсниця* – нейтральне за конотацією, а *freshbunny* – пестливе (diminutives). Така сполука лексем, створена автором, вважається **оказіоналізмом**, адже ця лексична одиниця не стала загальноновживаною, але є ознакою новаторства в романі.

Вищезгаданий підхід у разі перекладу називають **стратегією визначення домінантної насиченості** (Захарченко, 2009), домінантами у творі виступають сленгові одиниці, які так чи інакше

мають певні відхилення від норми, такі девіації проявляються на фонетичному, граматичному або ж лексико-семантичному рівнях.

Ще один приклад є індикатором того, що твір наповнений сленгом, який важко передати, не вдаючись до різноманітних тактик, а інколи і до застосування у перекладі суржика.

“We bring the fucking rain , Q. Not the scattered showers.”	«Ми станемо для них грозою району , а не дощиком».
--	---

У цьому прикладі фраза *the fucking rain* передана як *гроза району*, таке словосполучення є нетиповим для літературної української мови та вживається для того, щоб описати дрібних хуліганів, які часто «розпускають кулаки». В нашому випадку головна героїня Марго разом з другом хотіли помститися її колишньому хлопцю, тому їхні дії повністю відповідають перекладу, який вибрала перекладачка. Згадана вище фраза передана за допомогою **стратегії доместикації**, яка досягнута шляхом застосування **тактики модуляції**. Адже перекладач використала заміну словникового еквіваленту *the fucking rain* на контекстуальний – *гроза району*, який є логічно пов’язаним із контекстом. Попри використання стратегії доместикації, у цьому прикладі застосована **компенсація**: *Fucking* не передано, але елемент грубості є на іншому рівні, а саме в конотації фрази «гроза району», де імпліковано хуліганство. Використання тактик у комплексі зумовило зміну змісту самої фрази, а також причиною для змін стала цензура використання прямого еквівалента лексичної одиниці *fucking*.

Sitting behind a broad, semicircular desk sat a young guy with a struggling goatee wearing a Regents Security uniform.	За величезним напівкруглим столом сидів парубок у формі охоронця з ріденькою борідкою .
---	--

Ще один приклад демонструє, що інколи, щоб передати зміст необхідно вдатись до **тактики модуляції** із застосуванням **демінутивів**: *struggling – ріденька*, а *козлина* – змінена на нейтральну лексичну одиницю *борідка*, які своєю чергою є допоміжним засобом у разі використання **стратегії одомашнення**. Віра Назаренко вдається до узагальнення, оскільки наведена фраза не була передана дослівно (козлина борідка), а змінена для того, щоб нейтралізувати ставлення друзів до охоронця, з яким вони мали хороші стосунки та уникнути негативної конотації.

“At least I carpe’d that one diem .”	«Тож я carpe бодай один діем ».
---	--

У процесі передачі змісту твору інколи доводиться змішувати тактики перекладу та вико-

ристовувати структури, які здавалося б взагалі не поєднувані. У творі «Паперові міста» центральною сюжетною лінією є пригоди підлітків, які стараються не прогавити щось у житті та спробувати все можливе, інколи навіть заборонене. У результаті Квентін повівся на заманливу пропозицію Марго пробратися у «Морський світ». Перекладач, здавалося б, дуже ризикує, використовуючи поєднання **дослівного перекладу** та додаючи колоритну фразу українською мовою – *бодай*, проте таке поєднання добре продумане, адже майже всі знають значення крилатого вислову *carpe diem* (укр. – *лови момент*). Тут ми можемо простежити використання двох стратегій у комплексі, оскільки перекладач залишила елемент іншої мови, культури, разом з тим надавши фразу відтінку *одомашнення*.

Розглянемо використання сленгових одиниць у романі *The Fault in Our Stars*:

“Don’t send me to Support Group. Buy me a fake ID so I can go to clubs, drink vodka, and take pot ”	«Не посилає мене до групи підтримки. Краще дістань мені фальшиве посвідчення особи, щоб я могла відвідувати клуби, пити горілку та приймати гашиш ».
--	---

Уривок містить фразу *take pot* – *приймати гашиш*: досліджувана одиниця є досить популярною серед сучасних підлітків, для яких фрази – *take drugs, smoke weed* є доволі стандартними та не мають так званої родзинки, яка була б характерною для підліткового сленгу. Для передачі фрази на українську мову Віра Назаренко зуміла зберегти її зміст: їй це вдалось завдяки використанню **тактики еквівалентності**, оскільки досліджувана фраза є не тільки сленговою, але й ідіоматичною, тож тут найбільше підходить пошук еквівалента, оскільки була опущена форма – **тактика опущення**. Взагалі, слово *pot* в англійській мові досить непросте та має багато другорядних значень, що і спричинило появу сленгових одиниць та ідіом, наприклад: *take pot luck* – *випробувати удачу* (Urban Dictionary).

“His hand reached for her boob over her shirt and pawed at it ”	«Його рука потягнулась до її грудей поверх сорочки і помацала її ».
---	--

Оскільки романи націлені на людей підліткового віку, не є дивним те, що в романах вміщені численні приклади вульгаризмів, жаргонізмів та цензури. Так, *boob* передано як *груди*, перекладачка використала **тактику узагальнення**, таким чином замінивши одиницю мови оригіналу, яка має вужче значення (в нашому випадку *boob*) на одиницю із ширшим значення (*груди*). У разі застосування такої трансформації відбувається **опущення** грубих і ненормативних слів, які часто

можуть бути використані для вираження емоцій; таке **опущення** компенсується у перекладі іншою сленговою одиницею в тому ж самому реченні: *pawed at it* – *помацала її* – такий приклад демонструє, що перекладач скористалась **тактикою модуляції** (changing semantic focus), адже у перекладі лексична одиниця отримала дещо інше значення. Перекладачка підбрала лексичну одиницю, яку логічно можна вивести зі значення вхідного елемента (*to paw* – *мацати*), замінивши *paw at* на вульгаризм, який є семантично більш прийнятним у такому випадку. Тим самим перекладачка компенсувала емотивне забарвлення всього речення (**компенсація**). Отже, завдяки застосуванню комплексу тактик вдалось зберегти конотативне значення лексем. Як бачимо, для ідіостилю Джона Гріна характерні використання не тільки сленгових одиниць, але й вульгаризмів.

“They are both married to very fancy lawyer dudes ”.	«Вони одружені з дуже витонченими хлопцями-юристами».
---	---

Лексична одиниця *dudes* – *хлопці*, безперечно, передана шляхом **тактики модуляції**, адже конотативне значення *dude* – марковане за природою, на українську ж передано нейтральний варіант. Також тут імплікована **тактика узагальнення**, адже специфічна одиниця не збережена.

“Anna thinks this guy might be a con man and possibly not even Dutch”	«Анна думає, що цей хлопець може бути шахраєм і, можливо, навіть не голландцем».
--	---

У романах часто трапляються скорочення, які ще більше додають неформальності ідіостилю автора: *con man* – *шахрай*, взагалі перша частина фрази вживається доволі часто в поєднанні з іншими лексичними одиницями, створюючи сталі сполуки, як-от: *con artist* (*in the meaning of fake artist*). На диво, *con* – це скорочення від *confidence or confident* (*man*), а це суперечить денотативному значенню частин сполуки *con man* – *впевнена людина*. На рівні перекладу частково імпліковано **тактику транспозиції** (*перехід у перекладі від однієї частини мови до іншої*) та опущення на рівні словотвору: частина сполуки, а саме одиниця *con*, опущена, а конотат передано за допомогою переходу до повної іменникової фрази.

“You’re such a Debbie Downer ”, his mom said	«Ти така зануда », – сказала його мама.
---	--

Debbie Downer – *зануда* – тут можемо простежити те, як перекладачка вибрала для себе **стратегію доместикації**, хоча часто *Debbie Downer* перекладається за допомогою **тактики копіювання**, бо присутнє переміщення слова на фонетичному, морфологічному рівнях, у доповнення до цього

фразу **транслітерують**. Деббі Даунер є вигаданим персонажем і позначає людину, що характеризується депресивністю характеру, а інколи навіть надоїдливістю у спілкуванні з іншими. Недаремно прізвище вигаданої героїні *Downer*, яке утворене додаванням суфікса *-er*, що позначає виконавця дії та прислівника *down*, який, окрім свого звичного значення, є складником деяких ідіоматичних виразів: *down-to-earth*; *feel down* (приземлений, практичний; почуватись подавлено, пригнічено). Як бачимо, у наведених колокаціях лексична одиниця *down* викликає негативні конотації. Отже, романи Джона Гріна наповнені і власними назвами, які було б неможливо передати, не враховуючи *екстралінгвальні чинники* (в нашому випадку походження фрази *Debbie Downer*).

"I <i>gotta</i> outlast four of these bastards".	«Я повинен пережити чотирьох цих виродків».
"I'm <i>gonna</i> try to get me some eye cancer just so I can make this guy's acquaintance"	«Я спробую вилікувати рак ока, щоб познайомитися з цим хлопцем».
"I'm <i>kinda</i> tired".	«Я трохи втопився».

Коротко розглянемо скорочення *gotta*, *gonna*, *kinda*, які, як ми вже помітили, є характерною рисою романів Джона Гріна. Насправді, такі скорочення вважаються максимально неформальними та обмежуються вживанням тільки у розмовній мові, а також більш характерні для американського варіанту англійської. А втім цільовою аудиторією романів є американські підлітки, а основою тексту є різні девіації та формування *оказіоналізмів*, тож і вживання таких скорочень є цілком прийнятним для цих художніх романів. Звичайно, що *gotta*, *gonna*, *kinda* мають різні значення, проте перекладач вибрала **тактику адаптації** для перекладу таких неоднозначних одиниць: *gotta* – *повинен*; *gonna* – *спробую*; *kinda* – *трохи*. Тактика адаптації тут як ніде інде доречна, бо фактично згадані вище лексичні одиниці є специфічними для української мови, тому і виражаються за допомогою більш прийнятних та знайомих одиниць. Однак під час перекладу не компенсовано ефект неформальності підліткового мовлення, бо *повинен*, *спробую*, *трохи* – нейтральні за стилем, а в оригіналі стиль знижений – **тактика опущення**.

"I like <i>freaking</i> encouragements".	«Мені подобаються ці довбані заохочення».
--	--

Авторові властиве використання великої кількості прикметників, утворених від іменників та які стали настільки загальноживаними, що важко виокремити гіперонімічне значення самого прикметника, якщо не опиратися на іменникове. До прикладу *freaking* може вміщувати як і позитивне, так і негативне конотативне значення: *freaking*

pretty – *надзвичайно вродлива*, в цьому випадку *freaking* виступає підсилювальною часткою в ролі прислівника. Єдиним виходом є базування на контексті та з нього виснування того, що мав на увазі автор, використавши цю одиницю. Спираючись на контекст, Віра Назаренко передала негативізм, що ховався у значенні *freaking encouragements* як *довбані заохочення*, тим самим зберігши емотивне значення фрази за допомогою використання **тактики модуляції**.

Проаналізуємо ще один приклад вживання та перекладу *freaking*:

"...And Myrna Mountweazel has a <i>freaking aneurysm</i> whenever she catches sight of me..."	«Мирна Мустела [дрібний хижак, різновид ласці] – (так звали їхню собаку), – а її шляк трапляє, як вона мене бачить... ».
---	--

Тут уже бачимо зовсім інший переклад *freaking*, зумовлений контекстом; у межах одного речення ми можемо спостерігати застосування двох тактик: **опущення** та **компенсації**. *She catches sight of me* – *вона мене бачить* – на лексико-семантичному рівні помітно, що перекладач вибрала гіперонім, щоб передати гіпонім від слова *to see*, у такому разі застосована тактика **опущення**, бо фраза передана нейтральним відповідником *бачити*. **Компенсація** проявляється теж на лексичному рівні: *freaking aneurysm* – *шляк трапляє*, використання такої одиниці значно підвищує образність та емотивність висловлювання загалом в українському перекладі. Також тактика **доповнення**: (*так звали їхню собаку*); на фонетичному рівні – **транслітерація**: *Myrna* – *Мирна*.

Висновки

У статті зроблено спробу з'ясувати особливості індивідуального стилю Джона Гріна на матеріалі двох романів *Paper towns* (2008) і *The Fault in Our Stars* (2012) та перекладацькі тактики та стратегії збереження та відтворення рис творчої манери автора, реалізовані під час перекладу романів українською мовою. Цільовою аудиторією письменника є підлітки, мова романів насичена сленгами, вульгаризмами та неологізмами, тому тактики, вибрані перекладачкою Вірою Назаренко, насамперед були зорієнтовані на збереження підліткового соціолекту та відтворення емотивного, експресивного і стилістичного колориту романів. Дослідження показало, що сленгові одиниці перекладачка здебільшого одомашнювала та передавала їх за допомогою таких тактик, як: модуляція, еквіваленція, узагальнення та культурна заміна. *Перспективним*, на наш погляд, є дослідження стратегій і тактик збереження інших ознак ідіостилу Дж. Гріна, зокрема, авторських *оказіоналізмів* та девіацій на граматичному рівні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрієнко Т.П. Переклад як когнітивно-комунікативна діяльність. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Серія «Філологічні науки»*. 2014. Кн. 3. С. 13–17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzfn_2014_3_4.
2. Андрієнко Т.П. Стратегії і тактики перекладу: когнітивно-дискурсивний аспект (на матеріалі художнього перекладу з англійської мови на українську та російську) : монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2016. 336 с.
3. Дойчик О.Я. Ідіостиль Джуліана Барнса у лінгвоконцептуальному вимірі : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. : 10.02.04. Харків. 2012. 20 с.
4. Захарченко Т.Е. Английский и американский сленг. Москва : Изд-во АСТ. 2009. 133 с.
5. Іваницька М. Особистість перекладача в українсько-німецьких літературних взаєминах : монографія. Чернівці : Книги-XXI. 2015. 604 с. URL: <https://img.yakaboo.ua/media/mediagallery/pdf/i/v/ivanytska.pdf>.
6. Науменко А.М. Складові індивідуального стилю перекладача. *Новітня філологія*. Москва, 2009. № 13 (33). С. 141–153. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nevfil/2010_13/13-16.pdf.
7. Ситченко А.Л. Визначення індивідуального стилю письменника на основі структурування поняття. *Дивослово*, 2002. № 5. С. 48–50.
8. Сологуб Н.М. Поняття «індивідуальний стиль письменника» в контексті сучасної лінгвістики. *Науковий вісник Чернівецького університету*. 2001. Вип 117–118. «Слов'янська філологія» : збірник наукових праць. Чернівці : «Рута». С. 34–38.
9. Ставицька Л. Про термін «ідіолект». *Українська мова*, 2009. № 4, с. 3–17. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/6063/01-Stavitska.pdf?sequence=1>.
10. Папіш В.А. Проблема інтерпретації термінів «ідіостиль» та «ідіолект» у сучасному мовознавстві: психолінгвістичний аспект. *Studia Slavica. Academiae Scientiarum Hungaricae*. 2021. № 66 (2). С. 403–412. DOI: <https://doi.org/10.1556/060.2022.00040>.
11. Bokting I. Character and Personality in the Novels of William Faulkner: A Study in Psychostylistics. Amsterdam : University of Amsterdam Press. 1994. 311 p.
12. Levy J. Translation as a Decision Process. / In: *The Translation Studies Reader*; ed. by L. Venuti. London, New York : Routledge. 2000. P. 148–159.
13. Munday J. Translation: An advanced resource book for students. Routledge Applied Linguistics. 2nd Edition. 2019. 394 p.
14. Pym A. Exploring Translation Theories. London and New York : Routledge. 2009. 193 p.
15. Semino E. Mind Style 25 years on. *Style*. 2007. № 41.2. P. 153–203.
16. Semino E., Swindlehurst K. Metaphor and Mind Style in Ken Kesey's "One Flew Over the Cuckoo's Nest". *Style*. 1996. № 30. 1. P. 143–166.
17. Urban Dictionary. URL: <https://www.urbandictionary.com/>.
18. Vennuti L. The Translator's Invisibility. 2nd ed. London and New York : Routledge. 2008. 319 p.
19. Vinay J.-P., Darbelnet J. Stylistique comparée du Français et de l'Anglais: méthode de traduction. Paris : Didier. 1972. 727 p.

REFERENCES

1. Andriyenko, T.P. (2014). Pereklad yak kohnityvno-komunikatyvna diyalnist [Translation as cognitive-communicative activity]. *Naukovi Zapysky Nizhynskoho derzhavnoho universytetu im. Mykoly Hoholya*. Kn. 3. Pp. 13–17. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzfn_2014_3_4 [in Ukrainian].
2. Andriyenko, T.P. (2016). Stratehiyi i taktyky perekladu: kohnityvno-dyskursyvnyi aspect [Strategies and Solutions of Translation: Cognitive-discursive aspect]. Kyiv: Vydavnychiy dim Dmytra Buraho [in Ukrainian].
3. Doichyk, O.Ya. (2012). Idiostyl Dzuliana Barnsa u linhvokontseptualnomu vymiri [Julian Barnes' Idiostyle: Linguocognitive Perspective]. (Extended abstract of candidate's thesis). Kharkiv [in Ukrainian].
4. Zakharchenko, T.E. (2009). *Anhliiskyi i amerykanskyi slenkh* [English and American Slang]. Moskva: AST [in Ukrainian].
5. Ivanytska, M. (2015). Osobystist perekladacha v ukrainsko-nimetskykh literaturnykh vzayemynakh [Personality of the Translator in Ukrainian-German Literary Cooperation]. Chernivtsi: Knyhy-XXI. Retrieved from: <https://img.yakaboo.ua/media/mediagallery/pdf/i/v/ivanytska.pdf> [in Ukrainian].
6. Naumenko, A.M. (2009). Skladoviindyvidualnoho stylyu perekladacha [The Constituent Parts of a translator's idiostyle]. *Novitnya Filolohiya*. Moskva, № 13 (33). Pp. 141–153. Retrieved from: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nevfil/2010_13/13-16.pdf [in Ukrainian].
7. Sytchenko, A.L. (2002). Vyznachennya indyvidualnoho stylyu pismennyka na osnovi strukturuvannya ponyattya [Defining individual style of a writer on the basis of structuring the notion]. *Dyvoslovo*, № 5. Pp. 48–50 [in Ukrainian].
8. Solohub, N.M. (2001). Ponyattya "indyvidualnyi styl pismennyka" v konteksti suchasnoyi linhvistyky [The notion of "writer's individual

- style” in the context of contemporary linguistics]. *Naukovyi visnyk Chernivetskoho uiversytetu*. Vyp. 117–118. Chernivtsi: “Ruta”. Pp. 34–38 [in Ukrainian].
9. Stavyska, L. (2009). Pro termin idiolect [On the Term Idiolect]. *Ukrayinska mova*. № 4, pp. 3–17. Retrieved from: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/6063/01-Stavitska.pdf?sequence=1> [in Ukrainian].
  10. Papish, V.A. (2021). Problema interpretatsii terminiv idiostyle ta idiolect u suchasnomu movoznavstvi: psyholinhvistychnyi aspect [The problem of interpretation of the terms idiostyle and idiolect in contemporary literature studies: psycholinguistic aspect]. *Studia Slavica*. Academiae Scientiarum Hungaricae. № 66 (2). Pp. 403–412. DOI: <https://doi.org/10.1556/060.2022.00040> [in Ukrainian].
  11. Bokting, I. (1994). *Character and Personality in the Novels of William Faulkner: A Study in Psychostylistics*. Amsterdam: University of Amsterdam Press. 311 p.
  12. Levy, J. (2000). *Translation as a Decision Process*. In: *The Translation Studies Reader*; ed. by L. Venuti. London, New York: Routledge. Pp. 148–159.
  13. Munday, J. (2019). *Translation: An advanced resource book for students*. Routledge Applied Linguistics. 2nd edition. 394 p.
  14. Pym, A. (2009). *Exploring Translation Theories*. London and New York: Routledge. 193 p.
  15. Semino, E. (2007). Mind Style 25 years on. *Style*. № 41.2. Pp. 153–203.
  16. Semino, E., Swindlehurst, K. (1996). Metaphor and Mind Style in Ken Kesey’s “One Flew Over the Cuckoo’s Nest”. *Style*. № 30. 1. Pp. 143–166.
  17. Urban Dictionary. Retrieved from: <https://www.urbandictionary.com/>.
  18. Venuti, L. (2008). *The Translator’s Invisibility*. 2nd ed. London and New York: Routledge. 319 p.
  19. Vinay, J.-P. Darbelnet, J. (1972). *Stylistique comparée du Français et de l’Anglais: méthode de traduction*. Paris: Didier. 727 p.